

12. ÉVFOLYAM 4. SZÁM
2015. OKTÓBER 8.

VASI ÉPÍTÉSZ ÉS MÉRNÖK

TER

Brenner János
Általános Iskola
és Gimnázium

ÚJ LÉTESÍTMÉNY A VÁROSBAN: A BRENNER-ISKOLA

Az intézmény a 2014/15-ös tanévig Szombathely két, egymástól távol eső épületében működött. Az ingatlanok további bővítéseket (pl. tornaterem kialakítását) nem tették lehetővé, ezért a Szombathelyi Egyházmegye új iskolaépület építését határozta el.

Az építésre kiszemelt telek a Szalézi templom mögötti beépítetlen terület lett, ahol a szükséges méretű és kiváló elhelyezkedésű telek állt rendelkezésre egy új, a mai kor

elvárásainak megfelelő iskolaépület kialakítására. Az idén augusztusban átadott új épületben 24 tanterem, csoportszobák, szaktantermek, tornacsarnok és két további tornaterem áll rendelkezésre. Az udvaron további sportpályák, gyülekező- és pihenőudvar áll rendelkezésre, a kisdíkoknak játszótér került kialakításra. Az intézményhez szükséges parkolók az udvar gyermekek által használt részéről elkülönített telekrészekén kaptak helyet. Az iskola gyalogosan és gépkocsival a Brenner Tóbiás körútról közelíthető meg, de a Táncsics utca felé is rendelkezik bejáratokkal.

*Mátis Barna
a Vas Megyei Építész Kamara alelnöke*

INGYENES HASZNÁLAT

Örömmel tájékoztatjuk kamaránk tagjait, hogy a Szombathely, Thököly I. u. 14. sz. alatti székhelyünket a tulajdonossal augusztus 31-től érvényben lévő használati megállapodás keretében ingyenesen használhatjuk. A Vas Megyei Mérnöki Kamara elköltözésével a közelmúltban nagy teher hárult kamaránkra, ezért próbálkoztunk a jogszabályok adta keretek között a tulajdonossal megegyezni az ingyenes használatról, és a hosszadalmas folyamatot siker koronázta. Köszönjük mindenkinek, aki ezt lehetővé tette.

TAGDÍJFIZETÉS

Tisztelt kamarai tagok, műszaki ellenőrök, felelős műszaki vezetők!

Jogosultság nélküli tagnak: 12.500 Ft

Kamarai tagnak jogosultsággal: 37.500 Ft

Felelős műszaki vezetőnek, műszaki ellenőrnek: 14.000 Ft
Kamarai tagnak jogosultsággal GYED/GYES esetén: 22.000 Ft

Kamarai tagsághoz nem kötött jogosultsággal rendelkező tagnak: 18.500 Ft, gyakornokoknak: 5.000 Ft
Kérem, hogy aki tagdíjfizetési kötelezettségének még nem tett eleget, az összeget a Vas Megyei Mérnöki Kamara számlaszámára: 10104789-62711559-00000002 (költségkímélés céljából lehetőleg utalással vagy sárga csekken) mielőbb fizesse be! Köszönöm.

*Nádor István,
a Vas Megyei Mérnöki Kamara elnöke*

SZAKMAI KÉPZÉS

A Zala Megyei Mérnöki Kamara szakmai továbbképzést szervez Tartószerkezeti és Geotechnikai szakterületen csak tervezői, szakértői jogosultsággal rendelkezők részére. A továbbképzés időpontja: október 21.

ÉPÍTÉSZETI BIENNÁLÉ

A vasi biennáléra október 30-ig kell benyújtani a munkákat papír alapon a Vas Megyei Építész Kamarába (9700 Szombathely, Thököly u. 14.) vagy elektronikus úton (vmtek@freemail.hu). További információ az építész kamara honlapján, a www.vmek.hu oldalon olvasható.

TARTALOM

ÉPÍTETT KÖRNYEZETÜNK
AZ ÚJ KORMÁNYHIVATAL

4-5

ÉPÍTÉSZ PORTRÉ
BAJKAI GÁBOR

6

ÉPÍTETT KÖRNYEZETÜNK
AZ OPEL TUDÁSKÖZPONTJA

8

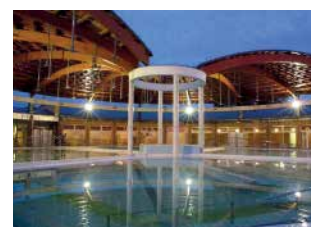
10

MÉRNÖK PORTRÉ
CSERMELY GYÖRGY

12

14

TÉR
KÉPZÉS, KIÁLLÍTÁS, KONFERENCIA

ÉPÍTETT KÖRNYEZETÜNK
GYÓGYÍTÓ VIZEINK

16

18

HÁZUNK TÁJA
ÉPÍTÉSPOLITIKA

20

22

HÁZUNK TÁJA

SAVARIA NYÁRI EGYETEM
AZ USZODA FELÚJÍTÁSA

TÉR

TÉR

A MEGÚJULT KORMÁNYHIVATAL

Mangliár László

okl. építészmérnök

A Vas Megyei Kormányhivatal támogatást nyert a Hollán Ernő utca 1. sz. alatti épületének energetikai korszerűsítésére, amelynek során visszaállításra került az épület eredeti tetője és homlokzata is.

A KEOP energetikai pályázaton elnyert támogatás – a padlásfödém utólagos hőszigetelése, a gépészet megújítása, napelemek és napkollektorok beépítése mellett – a homlokzati falak utólagos hőszigetelésére és a meglévő nyílászárók cseréjére vonatkozott.

Dr. Zágórhidi Czigány Balázs művészettörténész a Kormányhivatal részéről javasolta, hogy az idők során díszeitől megfosztott épület a felújítás során a levéltárban őrzött eredeti terveknek és korabeli fotóknak megfelelően nyerje vissza eredeti formáját. Az energetikai célú támogatás keretében azonban csak a homlokzat jelenlegi formában való felújítása volt lehetséges, a tető felújítására és a műemléki környezethez illeszkedő, az épület eredeti állapotát visszaidéző rekonstrukcióra nem volt mód. Ezért merült fel az, hogy külön pályázati keretből, külön tervek alapján, de egy építési munka keretében a tető és a homlokzat is nyerje vissza eredeti képét.

Az energetikai támogatással történő felújítás – a homlokzati hőszigetelés és nyílászárócseré, valamint a gépészeti munkák – terveit a győri Tutiterv Kft. (T. Czirják Éva okl. építészmérnök) készítette. A tető felújítására, a Hefe utcai áthajtó feletti – a II. világháború után elbontott – tetőfelépítmények és a Hollán Ernő utcai tetőablakok visszaépítésére, valamint a Hollán és a Hefe utcai homlokzatok rekonstrukciójára vonatkozó engedélyezési és kiviteli terveket irodánk készítette. A tető faanyagvédelmi vizsgálatát a soproni dr. Varga Ferenc faanyagvédelmi szakértő, a statikai terveket Bukits Zoltán építőmérnök készítette.

A valamikori Iskola utca, a mai Hollán Ernő utca 1. sz. alatti, a Megyeházával szomszédos telken álló épület helyére Vasvármegye közönsége által megyei bérházként felépített két emeletes épület Rauscher Miksa műépítész tervei alapján, Wälder Alajos műépítész és építési vállalkozó által épült fel 1896-97 években. A „Mikos háznak” is nevezett impozáns, korszerű épület egy időben épült a város által a Fő tér 16. sz. alatt felépített háromemeletes, hasonló méretű és igényes-ségű városi bérházzal.

A Hollán Ernő utcai szárny nagy belmagasságú földszintjén tágas üzletek, a felette lévő két szinten a kapualjból nyíló kényelmes lépcsőházból egy-egy elegáns, nagy alapterületű, fürdőszobás lakás nyílt. A két udvari szárnyban lévő – függőfolyosós megközelítésű lakások – egyszerűbb kialakítással épültek. A függőfolyosókhoz vezető két lépcsőház a „Pósta utca”-i homlokzatról nyíló bejáratokon keresztül volt elérhető. Az épület közvetlenül csatlakozik a mintegy száz évvel korábbi Vármegyeház nyugati homlokzatához. Az első és a második emeleten a Hollán Ernő utcai áthajtó feletti folyosók végén lévő lépcsőkön át lehetett menni a Vármegyeháza épületébe.

Az épület észak-déli udvari szárnya úgy épült, hogy figyelembe vette a megnyitni tervezett Pósta – mai Hefe Menyhért – utcát: az udvari szárny keleti homlokzata gazdagon díszített utcai homlokzatként készült két bejárattal, a Hollán Ernő utcai szárnynak a Megyeházához csatlakozó részén pedig áthajtó készült a kétirányú forgalomra alkalmas úttest és a két gyalogjárda részére. Egy korabeli fotó szerint a még meg nem nyitott Hefe utcai áthajtó alatt – a mostani úttest helyén – kávéházi asztalokat helyeztek el. A Hollán Ernő utca a Postapalota és a vele együtt felépített régi telefonközpont 1923-as átadása után nyílt meg.

Vasvármegye Törvényhatósága 1927-ben az épület két utcai szárnyára egy újabb, harmadik emeletet tervezett ráépíteni. Ezáltal az épület ereszmagassága közel azonos lett volna a Vármegyeháza és az új telefonközpont ereszmagasságával. A terv szerint az átjáró feletti díszes oromfal és tetőfelépítmény egy szinttel feljebb a meglévővel azonos formában újjáépült volna, de a tervezett emeletráépítés nem valósult meg.

Az épület az idők során a Megyeháza része lett: a lakások helyére irodák kerültek.

A nagyvárosi léptékű, korszerű épület Hollán Ernő utcai és Hefe utcai – akkor még udvari – homlokzata gazdag eklektikus díszítést kapott. A szépen megformált – római diadalkaput idéző – áthajtót a kaputoronyként előrelépő épülettömeg, kétablakos tetőpártázat és egy toronysisakot idéző tetőfelépítmény hangsúlyozta. Az áthajtó feletti tetőfelépítményt a Hefe utcai főhomlokzat tetőzetén lévő míves álló díszmű-bádogos kialakítású tetőablakok egészítették ki. A telepítésből adódó sajátos ellentmondás, hogy az épület legszebb és leginkább hangsúlyos része – a kaputornyot idéző áthajtó – részben a Megyeháza takarásába került. A második világháborús – a régi városházát leromboló és a székesegyházat súlyosan megrongáló – bombatámadások során az épület is megsérült. A tetőt és a homlokzatot a „felesleges” díszektől megfosztva állították helyre, az eredeti homlokzatból lényegében csak a földszint feletti osztópárkány és díszes ereszpárkány maradt meg.

A tető és homlokzatrekonstrukció tervei illeszkedtek a „Vas Megyei Kormányhivatal épületének energiahatékonysági

beruházása” című energetikai felújításhoz, melynek keretében valamennyi homlokzati nyílászárót felújították vagy cserélték, a homlokzatokat pedig hőszigetelő vakolatrendszerrel látták el. Az utcai homlokzatokon lévő ablakoknál a belső szárnyakat hőszigetelő üvegezésűre cserélték, a külső szárnyakat pedig javították vagy cserélték. A belső – udvari – homlokzatokra új hőszigetelő fa ablakok kerültek. Az udvari – déli és nyugati – tetőfelületekre napkollektorokat és napelemeket helyeztek el.

A tetőfelújítás keretében a fedést, a lécezést és a bádogozást valamennyi tetőn kicserélték. Az új fedés engóbozott felületű hornyolt cseréppel készült. A faanyagvizsgálat szerint a tetőszerkezet jó állapotban volt, a javításra, cserére kijelölt elemek nem érték el az öt százalékot. A talpszelemenek egy részét cserélni kellett, mivel az évtizedek alatt ráakódott por és hamu alatt korhadni kezdtek. A tető felújításával együtt kiépítésre került az új villámvédelmi rendszer is.

A helyi védelem alatt álló épület tető- és homlokzatrekonstrukcióját Kutnyánszky László városi főépítésszel egyeztetve terveztük meg. Az utcai homlokzatokat – az eredeti engedélyezési tervek szerint – a kornak megfelelően gazdagon ellátták vakolatdíszekkel. Ennek teljes helyreállítását nem tartottuk célravezetőnek. A tervezésnél rendelkezésre állt több képeslap és egy fénykép, amely a székesegyház tornyából készült. A homlokzatrekonstrukció tervezésekor arra törekedtünk, hogy megfelelő távolságból az épület ugyanazt a hatást nyújtsa, mint ami ezeken a képeken látható. Fontosnak tartottuk, hogy az épület díszítése ne harsogja túl a Megyeháza épületét és ne nyomja el a szomszédos klasszicista lakóépületet. Az eredeti díszítésből egyedül az eresz alatti vakolt párkányzat maradt meg. Mivel itt nem kellett hőszigetelni, ezt felújítással meg lehetett őrizni. A Hollán Ernő utcai homlokzat még visszafogottabb. Az ablakok visszakapták eredeti keretezésüket, illetve az első emeleti ablakok alatti

kiemelt mezőket. Az osztó- és ereszpárkány is visszaállításra került.

Az ablakkeretezések és az új lizénák egyedileg legyártott polisztirolból készültek, a kisebb elemek ragasztva, a nagyobb elemek rozsdamentes acél csavarral rögzítve kerültek a 8 cm vastag polisztirol hőszigetelésre.

Színes képek nem maradtak fenn és az eredeti vakolatszín sem volt fellelhető. A színezésnél arra törekedtünk, hogy az illeszkedjen a környezetéhez.

Az eredeti tervek és a fotók alapján visszaépítésre került az áthajtó feletti toronysisak, az építés éveire utaló 1896-os évszámmal ellátott díszes oromzattal és a kovácsoltvas tetődísszel. A régi toronysisak tartóoszlopainak levágott csonkjai a felújítás előtt a padláson még láthatók voltak. A párkányon készített felfalazás – a súly csökkentése érdekében – jól faragható Ytongból készül. A falat vasbetonkoszorú merevít. A torony miatti hózugokba elektromos fűtést terveztünk.

Az északi tetőfelületre – a régi fotók és a tervek alapján – visszakértek a díszmű bádogos álló tetőablakok.

A Hollán Ernő utcai áthajtó szegecselt acél gerendái részben margitbányai mészkőből falazott pillérekre, részben acélbetétekkel erősített téglapillérekre támaszkodnak. A pillérek a közlekedés és az ütközések miatt megrepedtek, ezért a felújítás során spirális abroncsozással megerősítésre kerültek.

A „Mikos házat” Rauscher Miksa műépítész tervezte

ÁTADTÁK AZ OPEL TUDÁSKÖZPONTJÁT SZENTGOTTHÁRDON

Czeiner Gábor
Szentgotthárd főépítésze

Szeptember 10-én megtisztelő meghívásnak eleget téve, részt vettem az Opel Tudásközpontjának szentgotthárdi átadó ünnepségén. Az esemény díszvendégei Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter, Joachim Koschnicke, az Opel Group kormányzati kapcsolatokért felelős alelnöke és Solt Tamás, az Opel Szentgotthárd vezérigazgatója voltak. Szentgotthárd városát Huszár Gábor polgármester képviselte.

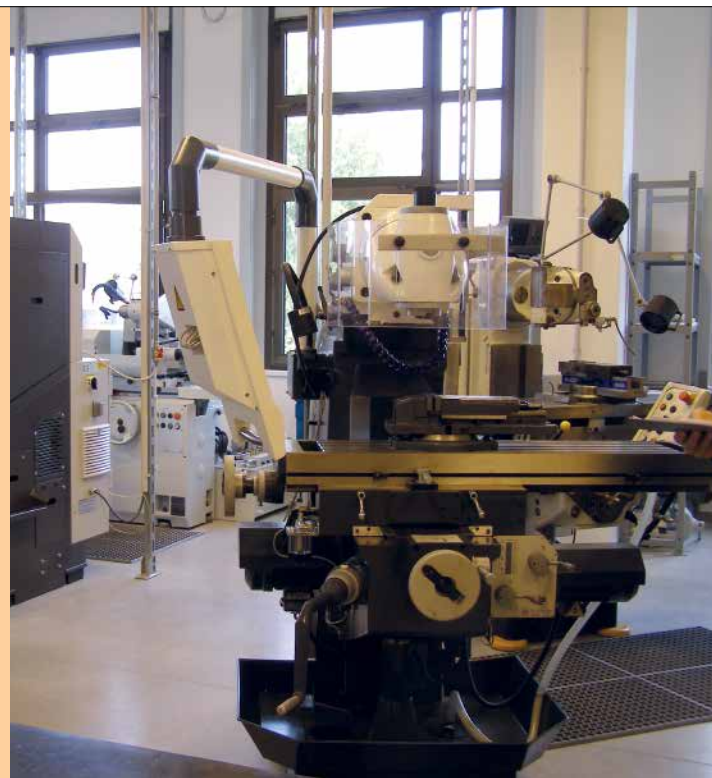
Az avatandó épület főhomlokzatát teljes egészében sárga színű óriási lepel borította. A leleplezést a meghívott

Szijjártó Péter külgazdasági - és külügyminiszter az ünnepségen

Az Opel leendő szakemberei

díszvendégek a rendezvénysátor pódiumáról képtelenek, mintegy „távvezérléssel” végezték el.

A kiállítási standon három Opel személygépkocsit helyeztek el. A szenior példány egy szép állapotú – a '60-as, '70-es évek vonalait magán viselő oldtimer rendszámú, hathengeres Opel Kapitän volt korszerű mai testvérei társaságában. Az ünnepi beszédek után a jelenlévők bejárták a tudásközpontot is. A meghívott vendégek – kedves gesztusként – a gyár alkalmazottai közül választott kísérőket kaptak maguk mellé. A 10-12 fős csoportok szakszerű vezetés mellett bepillantást nyerhettek az oktatási épület korszerű termeiben folyó munkába. Az oktatási központ – minden bizonnyal – stabil bázisa lesz a megyénkben szeptemberben indult duális mérnökképzésnek.

A villanyszerelő tanulók korszerű tanműhelye

ÉPÍTETT KÖRNYEZETÜNK

ITT KÉSZÜL AZ ÚJ OPEL ASTRA ÖSSZES MOTORJA

Gombás Mónika

Az Opel 1,7 millió eurós – félmilliárd forintos – beruházással kialakított oktatóközpontja közel száz diák egyidejű szakmai felkészítését teszi lehetővé.

A kurzusok színvonalát elismert szakemberek, külföldön is tapasztalatot szerzett mérnökök tudása garantálja. A tanműhelyeket automatikai technikus, gépi forgácsoló és villanyszerelő szakmák képzéséhez alakították ki. Ugyanitt hozták létre a szombathelyi egyetemen ősszel most indult, duális gépészmérnök-képzés gyakorlati oktatóbázisát is.

Az új motorgyár termelésének felfutásával párhuzamosan a foglalkoztatottság is tovább nő: jelenleg mintegy 1.500 fő. A cég öt év alatt szinte megduplázta dolgozói létszámát. Az Opel Szentgotthárd a magyar ipar egyik stabil és dinamikus fejlődő vállalata: 1992 óta megszakítás nélkül készíti motorokat. Idén 580 ezer, jövőre pedig akár évi egymillió Opel motor készülhet.

Az Opel Kapitän

A Szentgotthárdon gyártott MGE benzinmotor

„TANULNUNK KELL EGYMÁSTÓL”

**Nagy elődök, inspiráló
építetők és gyarapodó család
kísérik útján a szombathelyi
építész**

Gombás Mónika

Bajkai Gábor okleveles építészmérnök nem sajnálja az időt arra, hogy tervezés előtt a megrendelőivel beszélgesse, a „közös alkotómunkára” esküszik. Hagyja, hogy az építetető ötletei inspirálják, ugyanakkor nem feleli a nagy szakmai elődöket sem, akiktől tanulni lehetett. Fiatalon bejárta az országot, de huszonöt évvel ezelőtt a családjával újra Szombathelyen talált otthonra az eredetileg is Vas megyei kötődésű építész.

Budapesti születésű, mégis vasinak vallja magát, igaz?
Így van, Budapesten születtem 1962-ben, de féléves koromban Körmentre költöztünk, édesanyám szüleihez, az általános iskolát is ott jártam ki. Apám pesti volt, de Körmenten töltötte a katonaságot, úgy szokta viccesen emlegetni ezt az időszakot, hogy hadifogságba esett. ... Akkor költöztünk Vépére, majd Szombathelyre, amikor a Nagy Lajos Gimnáziumot kezdtem.
Mikor fogalmazódott meg a gondolat, hogy építész szeretne lenni?

Nem mondhatnám, hogy mindig építésznek készültem volna, mindenesetre a Körmentről való elköltözésünk után építkezni kezdtünk, és ez hatással volt rám. Valószínűleg az is befolyásolt, hogy a padtársam szintén az építész

karra jelentkezett. A képzés egységes volt a Budapesti Műszaki Egyetemen, mindössze a legvégén volt választási lehetőségünk: én a középület-tervezés tanszéken végeztem.
A feleségével az egyetemen ismerkedett meg?
Ez idő alatt, de ő nem szakmabeli, egészségügyi. Egyéb-ként debreceni, úgyhogy félúton találkoztunk, és az egyetem után úgy döntöttünk, hogy az ő addigi otthonában kezdjük el a közös életet. Négy esztendeig laktunk ott, az első két gyermekem is ott született meg, én pedig a Hajdútervber-nél dolgoztam. Aztán eljöttünk Debrecenből. 1990-et írtunk, úgy gondoltuk, hogy a nyugati határszélen talán több lehetőségem lesz munka terén. Közrejátszott még a romániai forradalom közelsége, illetve az is, hogy az óvoda előtt kezdett jellegzetes debreceni tájszólást felszedni a kislányom, tehát volt okunk bőven a költözésre. Szombathelyre jöttünk, én a mezőgazdasági épületeket tervező Agrobernél helyezkedtem el. Még egy év sem telt el, amikor átmentem a Vasitervhez, a megye egyik állami tervező vállalatához.

Milyen volt akkor fiatal építészként itt dolgozni?
Nagy létszámú cég volt, amely aztán szép lassan elindult a szétदारabolás, a kimúlás útján. Sok jó munka jutott nekem a Vasitervnél, egy nagynevű építész, az Ybl-díjas Heckenast János mellett tanulhattam. Az építész szakmának egyébként ez az egyik lényeges eleme: mindig tanulni kell. Az egyetem ehhez nem elég, csak alapot ad, hozzáállást sa-

játítunk el, de mindig minden változik, új feladatok jönnek. Ma sincs ez másként, tanulnunk kell egymástól, csak éppen megszűntek a megyében a műhelyek, és a felnővekvő generáció sem ugyanúgy viszonyul a szakmához, mint mi. Felgyorsult a ritmus, mindenki tud már számítógépen dolgozni a maga egyszemélyes irodájában. Ahogy én is tettem 2005 körül. ...

Azóta önállóan dolgozik?

Igen. Egy ideig irodát béreltem, de most a tetőtéri szobámban ténykedem vállalkozóként. Igaz ugyan, hogy ez nem egyszemélyes műfaj, csapatban kell dolgozni, de ma már az internet segít a kapcsolattartásban.

Milyen munkái vannak mostanában?

Mindenre vevő vagyok: ipari épületeket, családi házakat, középületeket tervezek, ám a kisebb megbízások mellett jó, ha évente egy-egy nagyobb munka megtalál. Hozzáteszem, hogy minden feladatban megvan a kihívás, akár egy családi házról, akár egy csarnokról van szó, persze más-más léptékben. Mondok egy példát: tavaly fejeződött be a körmendi sportcsarnok felújítása, ahol az egyik hosszanti oldalon kellett úgy megépíteni egy lelátót, hogy az ott lévő tartóoszlopokat ehhez ki kellett venni. Műszakilag is, statikailag is óriási feladat volt, ráadásul a funkcionalitásra is oda kellett figyelni. Volt egy másik munkám, egy irodaház és műhely közös épülete, ami a szívemhez igen közel állt.

Miért emlékszik vissza rá szívesen?

A legtöbb ipari épületnél az a feladat, hogy megtaláljuk a kapcsolatot a csarnok, illetve a szociális és iroda jellegű rész között. Hogy ezt ki hogyan oldja meg, az jól jelzi a minőséget, az építetető és a kivitelező igényességét. Ahol legutóbb dolgoztam, nagyon sok variáció készült a tervre, amit személy szerint nagyon szeretek, az építetető is számtalanszor jött, elmondta, hogy ő nem így, hanem úgy gondolja. Azaz átrágtuk a dolgot, és végül létrejött egy nagyon jó terv, majd épület, amit a használói szeretni fognak. Ez a fontos! És számomra is az a legjobb ajánlólevél, ha az építetető elégedett.

Mi mindenben vett részt korábban?

A Heckenast Jánossal közös tervezéseim a szöllősi Jézus Szíve templom, a büki sportcsarnok és a művelődési ház. Említhetném korábbi a Nagy Lajos Gimnázium tornacsarnokát, vagy Bükfürdőről néhány jól sikerült éttermet, és egy csomó családi házat. Debrecenben és környékén is áll egy-két épület, amelynek a tervezésében részt vettem: pártház, község-háza, lakótelepi épületek, kultúrház.

Hogyan alakult itt, Szombathelyen az élete? Otthonra talált a család?

Három lányom van, 28, 27 és 23 évesek. A legidősebb régész, a középső Ausztriába költözött, és ápolónőként helyezkedett el, a legkisebb pedig Pécsen végzett anglisztika

Bükfürdő, étterem

szakon, de jelenleg teljesen más területen, egy pékségben dolgozik. Jövőre esküvő is lesz a családban, remélem, mihamarabb unokázhatok is. A feleségem a kórházban kapott állást, szerencsére könnyedén beilleszkedett. Úgy vettem észre, hogy az ország keleti feléből jövők – így ő is – teljesen másképp látják a világot, mint az idevalósiak. Mi sokkal zárkózottabbak vagyunk, ők nyitottak. Szeret itt élni a feleségem, úgyhogy jó döntés volt ideköltözni. Ha nem működött volna, már régen Budapesten vagy valahol máshol élnénk, de működik!

Milyen szerepet vállalt a kamaránál ez idő alatt?

Két cikluson keresztül voltam a Magyar Építész Kamara Etikai-fegyelmi Bizottságának tagja, ami egy érdekes kaland volt, a szakmám és a jogászkodás határterülete. Jellemzően szerzői kérdésekkel foglalkoztunk. Jelenleg pedig felügyelőbizottsági tag vagyok az országos kamara mellett működő nonprofit kft.-nél.

A munkájának mi a szépsége? Melyik fázist kedveli a leginkább?

Ez egy folyamat, amely az első gondolatától az utolsó ecsetvonásig tart, így kerek egész. Fontos, szeretem a tervezés fázisát, de éppúgy azt is, amikor megépítik az adott épületet, hiszen hiába tervezek bármi szépet, ha végül nem úgy készül el! Itt jegyezném meg, hogy manapság az építésznek már nincs akkora ráhatása a kivitelezési fázisra, mint régen. A jelenlegi kormányzat ugyan változtatni szeretne ezen, és az elképzelések szerint a jövőben egy nyilatkozattal kellene igazolni, hogy a kivitelezés úgy történt, ahogy a terveken szerepel, de jelenleg még ott tartunk, hogy az építész háttérbe szorul ebben a folyamatban. Bízom benne, hogy a következő generációnak már könnyebb dolga lesz.

Hogyan zajlik a tervezés? Mi minden inspirálja közben?

Ez nem egy napi nyolcórás műfaj, nem tehetem le a ceruzát akármikor. Folyton jár az agyam, a legváratlanabb pillanatokban jönnek az ötletek, inspirál, amit meglátok, és akkor hirtelen bekattan valami. Nagyon sokat beszélgetek az építetetővel, akinek számít a véleménye. Akkor is fontos, mit mond, ha nem ért a tervezéshez, mert mindig friss szemmel tekint a dolgokra, és tud olyat mondani, amin elgondolkodom, és rájövök valamire. Ezeket aztán beépítem a tervbe. Szeretem, ha az építetető rajzolgat, ötletel, mert gondolkodásra serkent vele engem is. Így ő is beleteszi azt a szellemi többletet, ami az alkotómunkához hozzátartozik. Ugyanakkor én elmondom, hogy milyen előírásokhoz kell igazodni, szinte minden megrendelővel el lehet ezekről beszélgetni. Végül születik sok-sok variáció, amelyek közül az egyikre azt mondjuk, hogy jól ki lett gondolva. A tervezés ezért is egy személyes és közvetlen műfaj, nagy szerep jut a személyiségnek, egyéniségnek, és többek közt ezért szeretem.

Szombathely, Jávor utca, szerelőcsarnok és iroda

Szombathely, Szent Imre herceg utca, családi lakóépület

Szombathely, 11-es Huszár út, családi lakóépület

ÚJ KÖZÖSSÉGI TÉR AZ ÓPERINT UTCÁBAN

Takács András
okl. építésmérnök

119 évvel felszentelése után mintegy 66 millió forintos pályázati támogatásból megújult az evangélikus templom és a templomtér. A munka tavaly tavasszal kezdődött, idén júliusban fejeződött be.

Evangélikus templom:

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia II. (IVS II.) program keretein belül készült el az evangélikus templom teljes külső felújítása a kődíszek restaurálásával együtt. Az addig szürke templom homlokzati színezést kapott, a cserélt palafedés gerinceinél mintázat látható. A templom ablakait hőszigetelt ablakokra cserélték. A lábazat felújításával megszűnt a vizesedés, az új ereszcatornák már nem áztatják a párkányokat és a homlokzatot. A templomfelújítás tervezője Takács András. A kivitelezés 2014. májustól decemberig tartott.

Kivitelező: Bentateam Kft.

Bekerülési költség: bruttó 48 millió forint

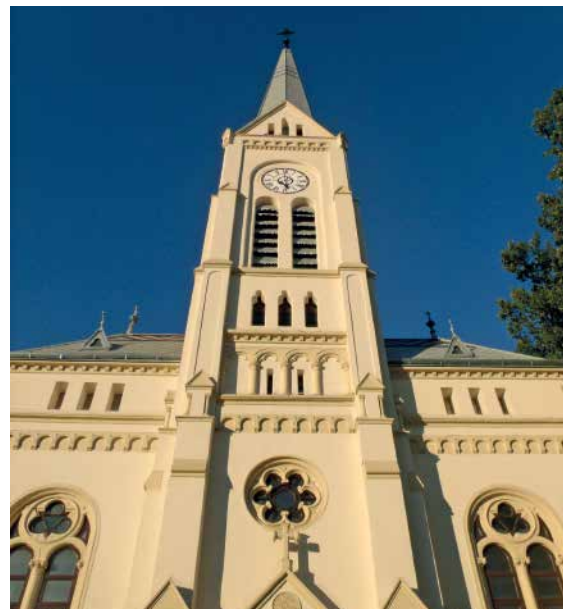
Rendezett tér

Evangélikus templomtér:

Az IVS II. program keretein belül, a maradványpénzek felhasználásával készült el az evangélikus templom előtti tér. A templom felújításakor a kerítést is vízszigetelni kellett volna, azonban a munka megkezdésekor kiderült, hogy a kerítéslábazat a vártnál sokkal rosszabb állapotban van. Ekkor merült fel, hogy ha a kerítést újra kell építeni, akkor annak nyomvonalát is változtatni kellene, úgy hogy egy kis tér alakuljon ki a templom előtt, és a templom kinyíljon a tér és a körforgalom felé. A kerítés visszahúzásával ezt sikerült elérni. Egy új közösségi tér épült Szombathegyen virágágyásokkal, padokkal. A templomtér tervezője Gáspár Péter. A kivitelezés 2015. májustól júliusig tartott.

Kivitelező: Bentateam Kft.

Bekerülési költség: 17,6 millió forint

1896. augusztus 25-én szentelték fel a templomot

A MEGÚJULT SPORTHÁZ

Gombás Mónika

Az 1960-ban épült Sportház jelentős változáson ment keresztül az elmúlt hónapokban, a látványos külső megújuláson túl egy funkciójában és tereiben is átalakult intézmény várja a szombathelyieket. A projekt eredményeként létrejött új multifunkcionális központ változatos tértípusai lehetővé teszik, hogy az eddig három ingatlanban megvalósítható közművelődési funkciók egy térben, párhuzamosan, egy időben is működhessenek egymás mellett.

Az épület magja, az „agorater” az MSH két szint magas előcsarnoka. Alul kaptak helyet a mobil információs pontok, valamint az irodák, a büfé, az oktatótermek, a ruhatárak. A felső szinten, a galérián a kiállítótér mellett internetkapcsolattal ellátott terminált, illetve a közösségi internethozzáférés biztosítása érdekében számítógépes munkahelyet is kialakítottak. A galérián a mobil válaszfalakkal kettéosztott, fali és mennyezeti installációval ellátott, fogadó szerkezetekkel felszerelt tér kiállítások kiváló helyszíne lehet.

Belül is megújult a 3000 négyzetméter alapterületű épület

11
TÉR

Az 1524 m²-es színházterem az osztható térnek köszönhetően álló rendezvények esetén legalább ezer fő befogadására képes. Az AGORA új terei: 2 db 25 m²-es iroda; 30 fő befogadására alkalmas tárgyaló, klub, prezentációs helyiség; közművelődési tanácsadó iroda; 3 db munkaerőpiaci, ifjúsági és más közhasznú információs tér/pont; környezeti-nevelési interaktív oktatóterem; ifjúsági közösségi tér/klub; szín-, zene- és mozgásművészeti gyakorlótermek; kismesterségek és képzőművészeti tevékenységek gyakorlására alkalmas alkotóműhely; kiscsoportos képzésre alkalmas tantermek, előadók; színház-, zene- és mozgásművészeti kamaraterem.

A város „A szombathelyi AGORA – Művelődési és Sportház területi multifunkcionális közösségi közművelődési központtá történő fejlesztése, átalakítása” című TIOP-1.2.1.A-12/1-2013-0005 azonosítószámú pályázat keretében valósítja meg az épület átépítését. Az Európai Unió és a Magyar Állam által nyújtott támogatás összege 685 millió forint, mely 329 271 405 forint saját erővel is kiegészült, így a teljes költség 1.014.271.405 forint.

Tervező: ARMEX Budapest Kft.

Építész: Károlyi István

Kivitelező: ZÁÉV-FÉSZ konzorcium

Korszerű, modern nézőtér

IDŐHIÁNY, TUDÁSFRISSÍTÉSÉS ÉS MÁS KIHÍVÁSOK

A gyermekkori emlékek
csábították Szombathelyre
Csermely Györgyöt

Gombás Mónika

„Tegnapra kellett volna” – mondják gyakran a megbízók ebben a rohanó világban, és Csermely György villasmérnök ezen csak mosolyog. Tudja jól, hogy az alapos munkához idő kell. Az ő szakmája egy épület tervezésénél az utolsó láncszemek egyike, ezért különösen nehéz a helyzete, de – mint mondja – tartani kell a lépést, frissíteni a tudást, mert ez az ágazat is folyton változik, fejlődik.

Meséljen a gyerekkoráról, a kezdetekről!

Dunakeszin születtem, de a család nem odaválási, nagyszüleim Zágrábban születtek. Hogy mégis hogy kerültünk oda? A nagyszüleim a háború után elmentek innen, mert a nagypám Dunakeszin kapott állást a MÁV-nál, művezető lett, így a család odaköltözött. Édesapám Budapesten dolgozott, ám amikor a decentralizálási hullám az ő munkahelyét is elérte, azaz a céget feldarabolták, Komlóra küldték üzemvezetőnek, tehát mentünk mi is vele. Péccsett kezdtem meg a középiskolát a Zipernowsky Gépipari Technikumban, villamos tagozaton. 1971-ben érettségiztem, és utána következett a főiskola.

Hol tanult tovább?

Budapesten a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskolán végeztem. Erre később még ráhúztam két évet a Budapesti Műszaki Egyetemen, azaz további képzést is szereztem. A főiskolás évek alatt ismertem meg a feleségemet, és megnősültem.

Hol helyezkedett el diploma után?

A hadseregben kezdtem a pályafutásomat Szombathelyen, és ennek is megvolt az oka. A háború után nagymamám egyik barátnője itt telepedett le, és nem szakadt meg vele a kapcsolat. Gyerekkoromban sokszor nyaraltam itt nála, jól ismertem tehát a várost, szimpatikus hely volt. Amikor a seregben választani kellett, hol kezdjem meg a munkát, és Szombathely is a lehetőségek között volt, én ezt válasz-

tottam. Ide Szombathelyre kerültünk tehát, és itt töltöttem a katonaságot 1976 és 1980 között. Miután leszereltem, a Vas Megyei Távhőszolgáltató Vállalatnál helyezkedtem el műszaki ellenőrként és villamos tervezőként, a feleségem pedig ugyanitt kapott munkát vegyészként. Neki az egyetlen munkahelye maradt mindvégig, én azonban 1992-ben váltottam. Ez alatt a tizenkét esztendő alatt az épülő kazánházak és központok villamos tervezését végeztem.

Mi történt ezután? Saját céget alapított?

Eleinte a kereskedelem volt a hangsúlyosabb, de egy idő után annyi volt a bizonytalanság, hogy nem volt értelme folytatni, miközben a tervezői megbízások sokasodtak, választanom kellett, és a tervezés mellett maradtam.

Melyek voltak a legemlékezetesebb munkái?

Részt vettem többek közt a BPW gyár egyik irodaházának átalakításában, dolgoztam családi házakon, az OTP-beruházásban létesült ún. Fő téri foghíj beépítésén, a Markusovszky kórház műtöbökkjén, a vasvári színházon – amelyet Németh Istvánnal közösen terveztünk –, és a Brenner János-iskola volt a legutóbbi nagy munkám. Mindegyiknek megvolt a maga sajátossága és szépsége, nehéz közülük választani.

A tűzjelzőrendszereket is ön tervezte a legtöbb helyen.

Abban mi az izgalmas?

Sok munkám volt vele. Az a cél, hogy minél korábban jelezni lehessen egy esetleges tüzeset bekövetkeztét, és ne legyen nagyobb baj. Mondhatjuk, hogy „nagyon látványos”, ha valami nem megfelelően működik. Az egészben az a nehéz feladat, hogy egy adott szabványhoz igazodjunk, miközben az minden esetben csak általánosságokból indul ki, és nem mindig lehet ráhúzni az aktuális helyszínre. Meg kell találni, hogy hol alakulhat ki veszélyforrás, törekedni kell a minél nagyobb védelemre.

A villamos tervezés hogyan zajlik? Mennyi időt szán rá?

A tervezői munka abban is különbözik a fizikai munkától, hogy nem tudom délután négykor letenni a tollat, kikap-

csolni az agyamat. Kipihenni is nehezebb ezt a fajta tevékenységet, azt hiszem. Annyit azért elértem, hogy délután már nem kapcsolom be az internetet, mert a problémákat másnap reggelig úgysem tudom megoldani, de a gondolkodást nem lehet vezényszóra abbahagyni. Amíg tart a feladat, addig folyamatosan kell csinálni. Külön kihívás ebben a szakmában – és minden mérnöki ágazatban –, hogy amit az ember egyszer megtanult, egy idő után az nem elég. Mindig elérhetőek a legújabb fejlesztések, új dolgok jelennek meg a palettán, és ezeknek utána kell menni, ismerni kell. Ezért aztán jogosnak tartom azt az igényt, hogy a mérnöki frissítésnek tegyenek eleget a szakemberek, hiszen a beruházó igényeit mindig ki kell tudni elégíteni, ráadásul a legfrissebb, legújabb technológiákkal. Meg kell még jegyeznem még a konzultálás fontosságát. Régebben erre több idő és lehetőség adódott, a tervezők együtt dolgoztak, megbeszéltek egy-egy adott témát, ma viszont az összes kollégám magántervező, így nehezebb ezt megoldani. Hasonlóképpen magára a munkára is több időnk volt. Manapság sokszor elhangzik a megbízók részéről, hogy „tegnapra kellett volna”, ez a mentalitás ma. Emlékszem még, húsz-harminc évvel ezelőtt lényegesen több időnk volt egy-egy tervezési munkára, nem kellett elsielni. Sajnos ez nagyban megnehezíti a tervezői tevékenységet. Ez a munka a ház tervezési láncolatában az utolsók között van, meg kell várni, amíg az építész

A szombathelyi ügyész

Mátis Barna és Egri Balázs tervezése az iskola

megálmodja az épületet, a gépész kolléga megtervezi, hová milyen berendezések kerülnek majd, és nekem minderre kell ráépíteni a villamos hálózatot, s végül mindig erre marad a legkevesebb idő.

Azért, ha befejez egy munkát, csak van egy kis szabadideje. ... hogyan tud kikapcsolódni?

Régebben rendszeresen fociztam a barátaimmal, de mostanra sajnos kiöregedett a társaság. Azért meccsre most is eljárók, a Fradinak és a Haladásnak szurkolok. Szeretek olvasni, ha könyvet veszek a kezembe, az nagy valószínűséggel történelmi témájú, főleg a középkori magyar történelem érdekel.

Mekkora a családja? Vannak unokái?

Egy fiam és egy lányom van, akik ikrek és 34 évesek. Mindketten műszaki pályát választottak, a fiam villamos -, a lányom építészmérnök. Mindketten a Budapesti Műszaki Egyetemen diplomáztak. Öt unokám van: két kislány és három kisfiú, egy és hat év közöttiek.

Nem bánta meg, hogy a mérnöki pályát választotta?

Dehogy. Igaz, általános iskolás koromban inkább humán beállítottságú voltam, régész vagy valami hasonló szerettem volna lenni, de végül így alakult. Péccsett, a középiskolában már kevesebb humán tárgy szerepelt az órarendünkben, így műszaki irányba terelődtem, de nem bántam meg semmi képpen.

A JÖVENDŐ MUNKAHELYÜKÖN TANULJÁK A SZAKMÁT

Gombás Mónika

Új korszak kezdődött a Nyugat-magyarországi Egyetem életében: elindult a szombathelyi duális gépészmérnök képzés, amely az intézmény és az iparvállalatok hatékony kooperációját teremti meg.

Az oktatás kilenc partnercéggel – BPW, iQor, Delphi, TDK-Epcos, LUK, Opel, Uniriv Kft., Roto Elzett Certa Kft., IMS Connector Systems Kft. – működik együtt. A hallgatók tanulóiidejük felét az egyetem gépészmérnök BSc programjában töltik, másik felét azoknál a cégeknél, ahol elméleti ismereteiket alkalmazhatják, technológiákat tanulhatnak, valós problémákat oldhatnak meg. A szemeszterek során az elméleti és a gyakorlati képzési időszakok tervezett rend szerint váltják egymást. Így olyan szakemberek kerülnek ki az iskolából, akik azonnal képesek az aktív termelő munkára. A diákok havonta a minimálbér hatvan százalékának megfelelő támogatást kapnak, az oklevél megszerzése után pedig alkalmazza őket a vállalat, amelyhez szerződtek.

A duális képzés első hallgatói

Diákok és tanáraik

KIÁLLÍTÁS ÉS KONFERENCIA

Kiállítást és konferenciát szervez a tudomány világnapja alkalmából a Vas Megyei Mérnöki Kamara. A „Kreatív Magyarország – Mérnöki Tudás – Múlt, Jelen, Jövő Kiállítás és Mérnök Konferencia” elnevezésű rendezvénynek a Nyugat-magyarországi Egyetem ad otthont november 10-én. (További információ a www.vasimmk.hu oldalon olvasható.) Szombathelyre érkezik többek között Masat-1, az első

teljesen magyar építésű műhold. A mintegy 1 kg tömegű, 10 cm élhosszú, kocka formájú technológiai pikoműholdat a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen fejlesztették. A konferencián a Magyar Mérnöki Kamara Gépész Tagozatának elnöke, valamint a különböző gépészeti szakirányok prominens képviselői tartanak előadást, de szót kapnak a vasi duális képzésben résztvevő cégek is.

KÁROLYI ANTAL EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

Károlyi István
okl. építészmérnök

Károlyi Antal (Csempeszkopács, 1906.07.17 – Budapest, 1970.01.09) Ybl-díjas építész élete és munkássága sok szállal kötődik Vas megyéhez és Szombathelyhez. A szakmai hagyatékából rendezett emlékkiállítást 2015 januárjában a FUGA Budapesti Építészeti Központ mutatta be először. Ennek az anyagnak biztosított helyet kiállítótermében a Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltára 2015 szeptemberében. A szombathelyi bemutatásnak az adott különös aktualitást, hogy az építész egyik jelentős helybéli művének, a Művelődési és Sportháznak most fejeződött be az épület nagy részére (sajnos, még nem az egészére) kiterjedő rekonstrukciója.

Károlyi Antal Csempeszkopács községben született, szegény parasztcsalád sarjaként. Szombathelyen végezte a középiskoláit. Családi összefogás segítségével került fel a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemre, ahol 1935-ben szerzett építészmérnöki diplomát. 1927-38 között Münnich Aladár, Györgyi Dénes és Wälder Gyula irodájában dolgozott, ahol megalapozott építészeti elméleti és gyakorlati tudásra tett szert. 1939-től praktizált önálló tervezőként.

Ahogy a kiállítást megnyitó Kuslits Tibor, Szombathely főépítésze is megállapította, Károlyi Antal munkásságában három szakmai korszak ismerhető fel. Fiatal építészként tanúja volt a historizáló és a modern építészet küzdelmének. Ebben a harcban egyértelműen az utóbbi oldalán állt.

Második alkotó korszaka a totalitárius politikai rendszer éveihez, az ún. „szocreál építészet” kötődik. Az ő esetében feltétlenül észre kell venni, hogy meg sem

próbálkozott a szovjet példák szolgálalkú követésével. A magyar reformkor klasszicizmusában találta meg azt az esztétikai-etikai mércét, amelyhez ebben a korszakban épült műveit igazította.

Életművének harmadik korszaka – önéletrajzi vallomása szerint szakmai életének legboldogabb időszaka – Vas megyéhez, elsősorban Szombathelyhez fűződik. 1954-től dolgozott a város rekonstrukcióján, javaslatot tett a fejlesztési területekre (Derkovits-lakótelep). Legfontosabb, legkedvesebb feladatának a belváros kompozíciós tervét tekintette. A terv több elemét sikerült az évek során megvalósítani: a Savaria teret a Claudius-kúttal, a Március 15. téren álló középületeket (Művelődési és Sportház, 1963, Megyei Szakorvosi Rendelőintézet, 1964), a Berzsenyi téren a megyei pártszékházat. Ő kezdeményezte a zsinagóga hangversenyteremmé történő átalakítását (Bartók terem). Nevéhez fűződik a büki gyógyfürdő fejlesztésének első üteme. Vas megyei, szombathelyi épületei – a Savaria tér kivételével – szakítottak a szocreál formákkal, újra az időközben már világszerte elterjedt és egyre bővülő szótárú modernizmus keretein belül keresték a választ a szakmai kihívásokra.

A tervezett művelődési és sportház

MAGYARORSZÁG FÜRDŐ- NAGYHATALOM

Dr. Németh István

c. egyetemi docens

okl. építőmérnök

okl. tájrendező és környezetvédelmi szakmérnök

műszaki egyetemi doktor

Mottó: „A gyógyfürdők afféle nedves kolostorok, ahol zavartalanul átadhatod a tested és lelked a józan és méltányos pihenésnek.”(Márai Sándor)

Földünk nagyon sok országában találni híres, nevezetes vizeket, egyik-másik helynek, ahol felszínre került a víz, világhírnevet is szerzett, és szinte védjeggyé vált. Mégis nincs a világon olyan ország, amely olyan rendkívüli geológiai adottságokkal rendelkezik, mint Magyarország, hiszen hazánk mai területének hetven százaléka alatt értékes ásvány- és termálvizek találhatók, melynek mennyiségét és minőségét talán csak az USA, Japán, Izland és Új-Zéland lehetőségei múlják felül.

Ennek köszönhetően alakult ki az a páratlan fürdőkultúra, amelyet az egyes korok és népek szokásai, valamint történelmi körülmények, a rómaiak és törökök hagyományai, a monarchia polgári, társadalmi élete hoztak létre. Joggal mondható, hogy világhírűvé tették a hazai fürdőzés létesítményeit és szolgáltatásait. Ezen lehetőségek sikeres szakmai és tudományos kibontakoztatásával nem véletlenül lett Budapest a világ fürdőfővárosa már 1937-ben, Magyarország pedig fürdőnagy hatalom.

Mindezek ellenére keveset és sok mindent pontatlanul tudunk ezen rendkívüli kincsünkről, „folyékony aranyunkról” és annak alkalmazási, felhasználási lehetőségeiről. Talán ez a tény adta azt az ötletet, hogy a Genius Savariensis Szabadegyetem 2015. tavaszi előadássorozatában a Vas Megyei Mérnöki Kamara és a Pannon Termál Klaszter közreműködésével, a Vas Megyei Kereskedelmi és Ipar-kamara támogatásával elinduljon egy szabadegyetemi

kurzus „Magyarország fürdőnagy hatalom” témakörben. A hat időpontra tervezett előadások a következő címekkel hangzottak el:

- A „Pannon tenger” gyógyító vizei
- A hazai fürdőkultúra, mint európai unikum
- A fürdők létesítményei, építményei
- A fürdőszolgáltatások, mint az egészségturizmus alapjai
- Gyógyító Magyarország, gyógyhelyi intézmények, szolgáltatások
- A hazai fürdőfejlesztések múltja, jelene, jövője és térségünk helyzete, lehetőségei

Természetesen ezen ismeretanyag teljes volumenének prezentálására az adott keretek között nem kerülhet sor, azonban a teljesség igénye nélkül néhány különleges adottságot, jellemző kuriózumot és sikeres eredményt érdemes bemutatni, megosztani.

Különleges fürdővizeink

Földtani adottságok, eredet

A hazánk területe alatti földkéreg elvékonyodás 23-27 km, így a geotermikus gradiens értéke az átlagos 30°C/1000m értékkel szemben a magyar medencében 50°C/1000m. Ez az anomália – kiterjedését tekintve is – egyedülálló Európában, így a domb- és hegyvidékeket leszámítva, gyakorlatilag nincs olyan része az országnak, ahol a felszín

Magyarország rendkívüli geológiai adottságokkal rendelkezik

ÉPÍTETT KÖRNYEZETÜNK

alatt ne fordulnának elő jó vízadó képződmények. Ezek gyakorlatilag két fő tároló típusba tartoznak, a rómaiak és a törökök által is ismert, illetve hasznosított meozoós karbonátos tárolóréteg, a másik pedig a felső Pannon porózus rétegösszlet, melyből a feláramló vizek 90°C-nál is forróbbak lehetnek.

Amit pontosítani szükséges

Termálvíz (hévíz): olyan természetben előforduló víz, melynek hőmérséklete a felszínre jutás helyén legalább 30°C. Természetes ásványvíz: védett felszín alatti vízadó rétegből származó, hideg vagy termális víz, melynek oldott ásványianyag tartalma minimum 1000mg/l (kivételesen 500mg/l).

Gyógyvíz: olyan természetes hideg vagy termális ásványvíz, melynek gyógyhatása klinikailag is bizonyított. Felhasználása lehet külső (fürdővíz), vagy belső (ivókúra, vagy inhaláció).

Nevezetes, különleges ásványvizeink

- Szénsavas (savanyú) vizek: 1000mg/l-nél több CO₂-t tartalmaznak (Balatonfüred).
- Alkáli-hidrogénkarbonátos (alkalikus) vizek: az anionok többsége hidrogénkarbonát, a kationoké pedig nátrium és kálium (Bükkfürdő, Sárospatak).
- Kalcium-magnézium hidrogénkarbonátos földes, meszes vizek: a kalcium és a magnézium dominál és kiemelkedő a hidrogénkarbonát tartalom (Bükkfürdő).
- Kloridos (konyhasós) vizek (Rábasömjén)
- Vasas vizek
- Kénés vizek (Balf)
- Jódos és brómos vizek: a víz literenként legalább 1mg jódiont, vagy 5mg bromidiont tartalmaz.
- Fluoridos vizek
- Radioaktív vizek: A radonaktivitás min. 37 Bq /l (Hévíz).

A gyógyító víz hatásai

Fizikai hatás: a halmazállapot, a hőmérséklet és a hidrosztatikai nyomás.

Kémiai hatás: a vízben oldott ásványi anyagok külső és belső hatása, valamint a belégzés.

A balneoterápiás gyógyítás lehetőségei: műtét utáni rehabilitáció, reumatológiai, nőgyógyászati, kardiológiai, emésztő- és légzőszervi, illetve menedzserbetegségek kezelése.

Gyógyító Magyarország, gyógyító helyek

Újra lendületben

Az ötvenes években újraindított szénhidrogén kutatások ismételtelen a kivételes adottságainknak köszönhető hévíz-kincseinkre irányították a figyelmet, és a kezdeti próbálkozásokat követően a Széchenyi terv lehetőségeivel élve az egészségturizmus rohamos fejlődésnek indult. Mint a legendás harmincas években, a közelmúltban sorra nyíltak meg az ország különböző pontjain – néhol nem teljesen céltudatosan – a nemzetközi szintű gyógy- és élményfürdők, és sorra újultak meg a nevezetes fővárosi fürdők is, amelyek miatt már a múlt század elején százazrek zárán-dokoltak a fővárosba.

Mit mutat a leltár?

Hazánkban jelenleg mintegy 1400 termálkút üzemel, és naponta több mint 350 ezer m³, 30°C feletti hévíz tör felszínre, ennek 10%-át Budapest adja. Az elismert ásványvizek száma 235, a minősített gyógyvizek mennyisége

pedig 215. A közel 390 gyógy-, termál-, és strandfürdő – köztük 73 gyógyfürdő – évente mintegy 40 millió vendéget fogad. A gyógy- és wellness szállók száma 62, illetve 107. Mindezekon kívül hazánkban 5 gyógybarlang, 2 szén-dioxid terápiaközpont üzemel és 5 helyen folyik gyógyiszapkitermelés. A gyógyhelyi minősítéssel rendelkező települések, ill. településrészek száma 17.

Fejlesztési kényszer, feladatok, jövőkép

Mozgató tényezők

- Az egészségturizmus az Új Széchenyi Terv kiemelt programja
- Az egészségmegőrzés életmódtényezővé válik
- Kiemelkedő természeti, turisztikai adottságokkal rendelkezünk
- Magas a fürdőszolgáltatások foglalkoztatási igénye
- Egyedülálló hagyományok a fürdőkultúrában

Állami és önkormányzati feladatok

- A közlekedési infrastruktúra fejlesztése
- A képzés, a kutatás és az innováció támogatása
- A jogszabályi és a közgazdasági környezet átalakítása (turizmus törvény, adózás)
- A pályázati rendszer módosítása, a diszkriminációk megszüntetése
- A gyógyhelyek komplex fejlesztése
- A fürdőhelyi települések szakmai felkészültségének növelése, támogatása és felügyelete (településfejlesztés, építészeti, turizmus)
- Az együttműködések szorgalmazása (klaszter és TDM)

Elérendő célok, lehetőségek

- Hungarikum a gyógyvízkincsünk
- Átgondolt komplex, gyógyhelyi fejlesztések
- Jól menedzselte gyógytársaságok, rendszerek
- Preferált növekvő belső turizmus
- A fürdőnagy hatalmi pozíció dominánssá válik Európában

Különleges vizeinkre, egyedi fürdőkultúránkra épülő fürdőlétesítményeink olyan kincsek, amelyekből minél több van, annál nagyobb értéket képviselnek. Egy nemzetről azonban nemcsak az a fontos, hogy vannak-e értékei, hanem hogy vannak-e azoknak megbecsülői is. Az elmúlt évek eredményei, sikerei azt bizonyítják, vannak, és élhetünk ezekkel a „nagyhatalmi” lehetőségekkel, kiváltságokkal Márai Sándor intelmei szerint is: „Amikor csak teheted – de soha nem úgy, hogy munkádtól lopod el ez időt és rossz lelkiismerettel sietve cselekszel – menj el a hővíz közfürdők valamelyikébe hetenként kétszer-háromszor. A fürdőzés nagyon régi emberi szokás és nemcsak a testet edzi és üdíti, hanem a lelket is.„

A Bükkfürdői Gyógy- és Élménycentrum

A VÍZGAZDÁLKODÁSI ÉS VÍZÉPÍTÉSI SZAKCSOPORT

18
TÉR

Déri Lajos

a Vas Megyei Mérnöki Kamara alelnöke

A vízgazdálkodási és vízépítési szakcsoport a Vas Megyei Mérnöki Kamara egyik legrégebben alakult, és 74 fő taggal az egyik legnagyobb létszámú szakcsoportja. Többségük vízépítő mérnök, de más szakterületek mérnökei is megtalálhatóak közöttük. A vízépítő mérnökök közül többen tagjai a két éve alakult környezetvédelmi szakcsoportnak is. A szakterületek átfedése miatt a szervezetek szorosan együttműködnek egymással. A szakcsoport vezetője 2013-tól Szemes Tamás.

A Vas Megyei Mérnöki Kamara tagsága a 2014. évi tisztújításán a vízgazdálkodási és vízépítési szakcsoportból négy vízépítő mérnököt választott a hét fős elnökségbe, és az Etikai-fegyelmi bizottság elnöke is innen került ki. Ezzel a szakcsoport megőrizte a hagyományt, miszerint mérnökei jelentős feladatot vállalnak a területi kamara vezetésében. A szakcsoport rendszeres kapcsolatban van a Magyar Mérnöki Kamara vízgazdálkodási és vízépítési tagozata elnökségével, segíti munkáját.

A Magyar Hidrológiai Társaság XXXIII. Országos Vándorgyűlése

A vízgazdálkodással foglalkozó szakemberek egyik legfontosabb eseménye a Magyar Hidrológiai Társaság Országos Vándorgyűlése, melyet évről évre más-más területi szervének székhelyén rendez meg. A XI., és a XXII. megszervezése után a 2015. július 1-jétől 3-ig tartó XXXI-II. vándorgyűlésnek ismét Szombathely adott otthont. A rendezvény helyszíne a Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központja volt. A szervezés már tavasszal elkezdődött, a Magyar Hidrológiai Társaságot annak Nyugat-dunántúli Területi Szervezete segítette a

19
TÉR

munkában. A Vas Megyei Mérnöki Kamara pedig megállapodást kötött a szervezet központjával, hogy a július 1-jén délután és a július 2-án délelőtt tartott előadásai a vízgazdálkodási szakma továbbképzései is legyenek egyben.

A nyitó plenáris ülés a Weöres Sándor Színház nagytermében került megrendezésre, ahol dr. Szlávik Lajosnak, a Magyar Hidrológiai Társaság elnökének megnyitója után Harangozó Bertalan, a Vas Megyei Kormányhivatal kormány megbízottja és dr. Puskás Tivadar, Szombathely Megyei Jogú Város polgármestere üdvözölte a vándorgyűlés résztvevőit. A házigazdák nevében dr. Németh István, az egyetem természettudományi és műszaki karának dékán-helyettese köszöntötte a megjelenteket. Ezután a résztvevők meghallgatták Kling Zoltánnak, a Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkárság főosztályvezetőjének köszöntőjét és tájékoztatóját a vízügyi ágazat előtt álló feladatokról.

Fejér László, a MHT Vízügyi Történeti Bizottsága elnöke „Kvassay Jenőről 100 év múltán” címmel emlékezett a hazai vízügyi szakma kiemelkedő alakjára, Reich Gyula a Magyar Mérnöki Kamara Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozatának elnöke pedig a Kvassay Jenő Terv készítéséről tartott nagy érdeklődéssel fogadott tájékoztatót.

Gaál Róbert, a Nyugat-dunántúli Területi Szervezet elnöke bemutatta a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság ered-

A nyitó plenáris ülés

ményeit „A Nyugat-Dunántúl vízgazdálkodása” című előadásában. Dr. Gayer József, a GWP Magyarország elnöke élő bemutatóban ismertette az új, online vízügyi értelmező szótár működését. A vándorgyűlésnek 364 regisztrált résztvevője volt, akik tíz szekcióban összesen 154 előadást hallgathattak meg. Az előadások elsősorban a 2007-2013-as EU-s költségvetési ciklusban magvalósult projektekről, azok eredményeiről, valamint a közelmúltban végzett kutatásokról, vizsgálatokról, a vízgazdálkodás múltjáról szoltak. Vas megye szakemberei nemcsak a rendezvény szervezésében, hanem az előadásokban is rendkívül aktívak voltak. Majdnem minden szekcióban volt megyei előadó, összesen 24 előadást tartottak. A rendezvény szekciói az alábbi szakterületeket ölelték fel:

1. szekció: Vízyűjtő-gazdálkodás
2. szekció: A vízkárelhárítás időszerű feladatai
3. szekció: A területi vízgazdálkodás időszerű feladatai
4. szekció: Vízellátás
5. szekció: Csatornázás, szennyvízelvezetés és -tisztítás
6. szekció: Vízépítés
7. szekció: Hidrogeológia és mérnökgeológia időszerű feladatai
8. szekció: Vizes élőhelyek védelme
9. szekció: A vízgazdálkodás története
10. szekció: Balneoteknika

Lékai árvízcsúcs-csökkentő tározó és vár

A vándorgyűlés alatt az egyetem aulájában megtekinthető volt a Kvassay Jenő emlékkiállítás, valamint termék- és cégbemutató kiállítás keretében ismerhették meg számos mérnöki vállalkozás tevékenységét.

A második napi előadásokat követő záró plenáris ülésen dr. Szlávik Lajos elnök rövid áttekintést adott a konferenciáról, majd Hajdú-Bihar-megyei Területi Szervezet elnöke, Törjék Károly meghívta a Hidrológiai Társaság tagságát Debrecenbe, a 2016. évi, XXXIV. Országos Vándorgyűlésre. A délutáni program résztvevői Szombathely történelmi nevezetességeivel ismerkedtek vezetett városnézés keretében.

A harmadik napra tervezett szakmai tanulmányút programja Szombathelyen a Vasivíz Zrt. Víz-történeti Múzeuma megtekintésével kezdődött, majd a határmenti együttműködést is bemutató két árvízcsúcs-csökkentő tározónál folytatódott. A magyar területen lévő lukácsbázi és az osztrák lékai létesítményről a látogatók részletes szakmai ismertetést kaptak. A tanulmányút programja a vadregényes lékai vár megtekintésével zárult.

A dolgozatok és előadások rövidesen megtekinthetők lesznek a Magyar Hidrológiai Társaság honlapján.

A vándorgyűlés sikeres volt a Magyar Mérnöki Kamara tagjai számára is, az előadásokon való részvétellel 122 fő kamarai tag teljesítette az ez évi szakmai továbbképzést.

Szekció ülés

A KORMÁNY ÉS AZ ÉPÍTÉSPOLITIKA 2.0

A Kormány 2015. januárban kiadta az építésüggyel kapcsolatos társadalompolitikai elképzelések megvalósítását célzó intézkedésekről szóló Kormányhatározatát (1032/2015. (I.30.)) Erről lapunk előző számában már tettem említést.

Takács András
okl. építészmérnök

A határozatban 17 pontban foglalta össze a Kormány az elképzeléseit, minden ponthoz határidőt és felelőst rendelve. A határozat végrehajtásának határideje pontonként más, de a végső határidő: 2015. június 30. volt. A határidőre gyakorlatilag semmi nem valósult meg, így vélhetően a hatalmas munkavégzés alátámasztására egy újabb Kormányhatározat látott napvilágot.

Ez az 1547/2015. (IX.4.) Korm. határozat, ami az interneten olvasható.

Néhány mondat pontonként a Kormányhatározatról, ami teljes terjedelmében megtalálható és olvasható az interneten:

1) A lakossági építkezésekhez a bürokrácia csökkentése:

E pont lényege az, hogy a jegyzőknél maradt építésügyi hatáskört a Járási Hivatalokba kell áthelyezni. Cél az, hogy minden járásban egy építésüggyel foglalkozó osztály legyen. A 160 m²-nél kisebb alapterületű lakóépületeknél a hatóságnak tudomásulvételi eljárást kellene lefolytatni. (Ennek tartalmi követelményei gyakorlatilag az engedélyezési tervvel azonosak.) Egy „Nemzeti Mintaterv-katalógust” kívánnak kidolgozni, amit csak adaptálni kellene az építési helyszínre. Ez tartalmazná a tényleges bekerülési költségeket is (szocializmus 2.0). Bevezetnék a szakmai kamarák bevonásával a tervdokumentációk felülvizsgálatát. (aki még emlékszik rá: Építéstervezési Szakértői Bizottság ÉSZB)

2) A tervező szerepe és kötelezettségei:

Létre kell hozni a minimális tervezői díjszabást az ehhez kapcsolódó jogszabályok módosításával (A minimális díjszabás miatt büntették korábban a kamarát). Visszatérhet a tervezői nyilatkozat és kötelező lenne a tervezőtől nyilatkozatot kérni a használatbavételi engedély kéréséhez is (arról, hogy az épület a terveknek megfelelően készült el). Meg kell határozni a tervezői művezetés kötelező körét, a tervezési felügyeletet. Egyszerűsített e-építési napló kell bevezetni később meghatározott esetekben. Meg kell

határozni a tervezési szerződés kötelező tartalmi elemeit. Meg kell teremteni a lehetőségét a tervezők bevonásának a teljes beruházási folyamat tekintetében. Ki kell alakítani a tervezőkre és a kivitelezőkre vonatkozó kötelező felelősségbiztosítási rendszert (nem jelentéktelen plusz költség lesz).

3) Szerzői jogi szabályozás az építészeti alkotásokra és azok terveire:

Meg kell határozni a „nemzeti tervvagyonba” tartozó tervdokumentációk körét. Ezekben az esetekben a szerzői jogot az államnak kell gyakorolnia. Fel kell állítani a szerzői jogokat tartalmazó nyilvántartási rendszert. Felül kell vizsgálni a szerzői jogi törvényt az építészeti alkotások tekintetében. Felül kell vizsgálni a munkaviszonyban létrehozott alkotások szerzői jogait.

4) A közepes és nagy léptékű, közpénzből, illetve európai uniós forrásból megvalósuló építési beruházások támogatása:

Egységes módszertant kell kialakítani a közpénzből megvalósuló beruházások tekintetében, minimális 35 napos ajánlattételi határidővel, kötelező tételes árazott költségvetéssel (ezt engedélyezési terv alapján?), a műszaki ellenőr korai kötelező megbízásával, a beruházás-lebonyolító jogkör visszaállításával. Ki kell dolgozni egy egységes építőipari tételekre bontott költség-adatszolgáltatást a reális költségbecslési adatok érdekében (Nem lehet kötelezni a kivitelezőket az ebben foglalt árak elfogadására, vagy mégis?) Ki kell dolgozni az egységes szabványlistát és a műszaki irányelveket (Jó lenne közé is tenni, ne csak pénzért legyen elérhető). Létre kell hozni a „Nemzeti Beruházás-előkészítési Alapot”.

5) Az építésügyi hatósági eljárásban az állami végrehajtás biztosítása:

Meg kell teremteni a végrehajtási kötelezettségek költségeinek megelőlegzését egy pénzalap létrehozásával (ez jelenleg 0 Ft, nem gondolom, hogy számottevően növekedve, legfeljebb csak „kiemelt” eljárások esetében).

6) Az E-építési koncepcióban foglaltak megvalósítása:

A jogszabályi környezetet módosítani kell. Létre kell hozni az „E-építési keretrendszert” (bármit is jelentsen ez). Létre kell hozni a „3D Magyarország rendszert” (bármit is jelentsen ez).

7) Új területrendezési, településfejlesztési és -rendezési tervrendszer:

Összhangba kell hozni a terület- és a településrendezési terveket. Új, egységes szabályrendszert kell kialakítani. A lakosságot jobban be kell vonni a rendszerbe (a rendezési tervek követelményeit alapjaiban 2012-ben módosították). Az egységesítés érdekében létre kell hozni az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázist, a topográfiai adatbázist és az állami távérzékelési adatbázist. Ezeket ingyenesen hozzáférhetővé kell tenni. Az ország és a kiemelt térségek területrendezési tervét az új rendszerben el kell készíteni, ezzel összhangban a megyei területrendezési terveket is módosítani kell. Meg kell teremteni a településrendezési eszközök egységes, digitális felületen történő egyeztetését. Meg kell teremteni a településrendezési eszközök digitális kezelését és azok adatszolgáltatásra alkalmassá tételét.

8) Külterületen történő építési lehetőségek rendezése:

El kell készíteni az „Országos Külterületi Beépítési-katasztert”. Ki kell dolgozni a „Magyarországi Tanyák és Zártkertek Programot”.

9) A balatoni fejlesztéseket támogató új tervrendszer:

A partvonal-szabályozás és vízpart-rehabilitációs tervezéseket egyszerűsíteni kell. El kell készíteni a Balaton kiemelt üdülőkörzet új területrendezési tervét. Gondoskodni kell a Balaton tekintetében a naprakész adatszolgáltatás biztosításáról.

10) Az építési beruházásokkal kapcsolatos közbeszerzések szakmaspecifikus eljárási szabályelemei:

Új közbeszerzési rendszert kell kidolgozni.

11) Az építészeti tervek minőség alapú kiválasztási rendszere:

Meg kell teremteni a pályázatok során az építészeti tervek minőségalapú kiválasztási rendszerét.

12) Főépítész és tervtanács:

Létre kell hozni minden járásközpontban az állami főépítész hálózatot és a tervtanácsokat. A kiemelt jelentőségű területeken önálló állami főépítész státusz kell. Minden állami főépítésznek tervtanácsot kell működtetni. A kiemelt beruházásokhoz kapcsolódó tervtanácsai rendszert felül kell vizsgálni. Felül kell vizsgálni a főépítések és a tervtanácsok szakmai és eljárási szabályait. Ki kell építeni a főmérnöki rendszert, amely támogatja a főépítések és a polgármesterek munkáját.

13) Állami középület-állomány kataszterének létrehozása:

Az állami középület-állomány naprakész adatainak dokumentálása, 2D-s adatbázis rögzítése. A naprakész informatikai adatkapcsolatokat biztosítani kell.

14) Tér- és környezetkultúra nevelés, szemléletformálás:

Gondoskodni kell az építészeti értékek népszerűsítéséről, ehhez civil támogatási alap létrehozása szükséges. Be kell vezetni a települési „Szép utca” programot. Meg kell találni a lehetőséget a tér nevelési foglalkozások integrálására a kerettantervben. Útmutatót kell kidolgozni az építészeti nevelés kialakításához. A gyakorlati igényeknek megfelelően a szakoktatás átalakítása szükséges. Az építészeti szakmagyakorlás kereteit korszerűsíteni kell. Ki kell alakítani az építészeti képzésben a specifikus, szakirányú képzéseket, ezekhez különböző jogosultságokat rendelve.

15) Nemzeti Tervezési és Építésügyi Fogalomtár

Meg kell teremteni az építésüggyel kapcsolatos digitális, a nyilvánosság számára hozzáférhető „Nemzeti Tervezési és Építésügyi Fogalomtár”.

A fenti pontokból kiolvasható, hogy az építészeti tevékenységhez kapcsolódó jogszabályok gyakorlatilag mindegyikét módosítani kell, hogy a határozatban foglalt célokat megvalósíthassák.

A határozat végrehajtásának határideje pontonként más, néhány ponthoz még pénzforrást is rögzítettek.

„SZÉP ÚJ VILÁG”

A 48. SAVARIA URBANISZTIKAI NYÁRI EGYETEM

Az egyházak és a város

Portschy Tamás
okl. építészmérnök,
a Savaria Urbanisztikai
Nyári Egyetem Tanácsának Tagja

Aktuális lehet-e ma ez a téma? – kérdeztük, amikor felvetődött a Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem Tanácsának ülésén. A rendezvény iránti érdeklődés, a színvonalas előadások, a résztvevőktől kapott visszajelzések egyértelműen igazolták, hogy a 21. században is sok olyan kérdés merül fel, ami időszerűvé teszi, hogy a szakemberek ezzel foglalkozzanak.

Az egyházi épületek mindig kivételes helyet kaptak a településszerkezeten belül, mondhatni, hogy a gondos, tudatos helyválasztásuk révén általában meghatározó, központképző szerepet tölthettek be. A falvak rend szerint a templom körül alakultak ki, tornya nem csak a sziluett jellegzetes eleme, hanem hangsúlya is, és már messziről láthatóan megmutatja a település központját. A meglévő szakrális épületek, az egyházak által működtetett intézmények és a település funkcionális, városképi kölcsönhatása, vagy akár zárandokhelyeknek helyi társadalomra, szellemi

A dunaujvárosi új evangélikus templom

A 48. Urbanisztikai Nyári Egyetem egyik előadása

életre, idegenforgalomra, gazdaságra, de az épített környezetre is gyakorolt hatása vonatkozásában fontos szerepet játszanak. E körülményeket nem szabad figyelmen kívül hagyni a településtervezés folyamatában sem.

Sok egykori kolostorépület elveszítette korábbi rendeltetését, de – jelentős építészeti értéket képviselve – méltó védelmet igényelnek. A gyakran műemléki védettségű épületek megőrzése leginkább egy új funkcióval oldható meg, ami általában jelentős problémát okoz az egyház és a település vezetése számára, de egyben kihívást a tervező részére. Ma is épülnek új templomok és egyházi intézmények, amelyeknek sajátosságai miatt a tervezés során körültekintően kell eljárni.

Az idei rendezvény a közelgő 2016-os Szent Márton Évvel összefüggő előkészületeket és aktuális terveket is napirendre tűzte. A tanulmányi sétán megtekintettük a Brenner-iskola befejezés előtt álló építkezését és a felújított evangélikus templomot is.

A tanulmányi kirándulás során, Pannonhalmán a bencés apátság évezredes múltú épületei mellett, a környezetben épült színvonalas, új épületekkel is megismerkedtünk. Kamaránk tagjai szép számban vettek részt az előadásokon, és – úgy gondolom – sok hasznosítható gondolatot hallhattak, vitathattak meg.

HÁZUNK TÁJA

A FEDETT USZODA FELÚJÍTÁSA

Gáspár Péter
okl. építészmérnök

A szombathelyi uszoda fejlesztésének célja az, hogy alkalmas legyen „Vízilabda Akadémia” fogadására.

A bővítményben az edzés és a versenyzés részére terveztünk több korcsoport kiszolgálását is biztosító többlet medencét (a hozzá kapcsolódó vízgépészeti, gépészeti és szertár terekkel), illetve a sportmérkőzések lebonyolítását, valamint edzések „kiszolgálását” biztosító két (meglévő öltözőkön felüli) különálló sportöltözőt, valamint a bírói öltözőt. Ezekkel a plusz öltözőkkel a sportolók és az uszoda látogatóinak különválasztása is megoldódna. Ugyanitt alakítanánk ki a sportolók képzésére, illetve sportkonferenciák részére különtermet.

A meglévő uszoda öltözői is átalakításra kerülnének egy 250-300 fő befogadását biztosító koedukált öltöző kialakításával, új vizesblokkokkal. Az iskolai és óvodai csoportok részére zárható öltözőket terveztünk.

Komplett gépészeti, vízgépészeti és villamos felújítás is lesz

A szellőző gépház kiváltásával, a bővítéssel, valamint a jelenlegi nappali kórház egy részének felhasználásával egy komoly szaunavilág – finn, aroma, infra, gőz – létesül, egy lazító, egy gyógymedence, illetve merülő medence kiépítésével, megfelelő nagyságú pihenőterek biztosításával.

Az előcsarnokból közvetlenül megközelíthető edzőterem kerül kialakításra, különálló recepcióval.

A felújítás érinti az előcsarnok rekonstrukcióját is a hozzá kapcsolódó WC-blokkokkal együtt.

A meglévő uszoda komplett gépészeti, vízgépészeti és villamos felújítása is ennek a beruházásnak a keretében történik.

A felújítás műszaki, építészeti tartalma a külső hőszigetelésre – oldalfal, tető – és a nyílászárók cseréjére is vonatkozik.

Meglévő épület: 5952,73 nm

Bővítmény: 2644,17 nm

Bekerülési összeg: bruttó 2,2 mFt

Tervező: Gáspár Péter vezető tervező

Szaunavilaggal is bővül

TÉR ■ a Vas Megyei Építész Kamara és a Vas Megyei Mérnöki Kamara közös lapja ■ Alapította: a Vas Megyei Építész Kamara ■ Alapítás éve: 2004
Megjelenés: kéthavonta 800 példányban ■ Az újságban megjelenő adatok valóságtartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget.

Főszerkesztő: Gombás Mónika ■ a szerkesztőbizottság elnöke: Vincze Csaba, társelnöke: Tóthné Temesi Kinga ■ a szerkesztőbizottság tagjai: Ábrahám Ferenc, Balogh Péter, Czeiner Gábor, Horváth Gyula Vladimir, Kiss Albert, Lakosi Ilona, Dr. Németh István, Takács András, Válinth Attila ■ Címlapon: A Brenner-iskola

Arculattervezés: Yellow Design ■ Tördelés, nyomdai előkészítés: Dpix Kft. ■ Nyomdai munka: Yeloprint Kft. 9700 Szombathely, Géfin Gyula utca 11-13.
Ügyvezető igazgató: Dávid Péter ■ Terjesztés: Vas Megyei Építész Kamara, Vas Megyei Mérnöki Kamara ■ Hirdetésfelvétel: Vas Megyei Építész Kamara, 9700 Szombathely, Thököly Imre utca 14. tel: +36 94 312-461, mobil: +36 30 3014 149 vmtek@freemail.hu, Vas Megyei Mérnöki Kamara, 9700 Szombathely, 11-es Huszár út 40. tel: +36 94 342-120 info@vasimmk.hu ■ Kiadja: Vas Megyei Építész Kamara, Vas Megyei Mérnöki Kamara ■ Felelős kiadó: Ábrahám Ferenc, a Vas Megyei Építész Kamara elnöke ■ ISSN: 2064-9215

Hőszigeteljen most, és
nyerje vissza **hőszigetelése**
árának akár kétszeresét!

Baumit
nyereménjáték

1. Vásároljon minimum **100 m²**-es felületre elegendő **Baumit hőszigetelő rendszert** és nyerjen!
 2. Regisztráljon **2015. június 1. és november 30.** között.
 3. Adja meg adatait és töltsse fel a vásárláskor kapott számla fotóját.
- Minden **10. regisztráló** a számlán szereplő bruttó összeg **30%-át**,
 - Minden **50. regisztráló** a számlán szereplő bruttó összeg **100%-át** és
 - Minden **100. regisztráló** a számlán szereplő bruttó összeg **200%-át** nyeri!

További részletek és akciós feltételek a **nyerjenabaumittal.hu** oldalon.